

Politisk Viðmerking:

Lønir í tænastruvinnunni forbrongla og skapa misnøgd

Totala tímalønin er nógv hægri í granna londunum

Mangan hava menn, sum fáast við útflutning og høvuðsvinnu okkara, vist á, at útreiðslustøðið er høgt sammett við útreiðslustøðið í teimum londunum, vit kappast við á altjóða fiskamarknaðinum. Hesir menn meina sjálvandi tað, at arbeiðaralønin eru ov høgar.

Við bara at sammeta tímalønina hjá okkum og tímalønina aðra staðni — sum ofta er ein lágmarkarløn — er okkara hægri. Men havast skal í huga, at ofta er talan um lágmarkarlønir, tá sammett verður, og ikki tað sum vanligar verður útgjøldið.

Tað liggur nevnliga ofta omanfyri. Annaðhvørt, tí arbeitt verður akkord, ella tí at undirfeløg, ella deildir á arbeiðsplássum, hava samráðst seg fram til hægri lønir. T.d. kann nevast, at lønin hjá kvinnum í danska fiski-íðnaðinum 4. ársfjórðing í 1987 var kr. 86.50. Hjá monnum kr. 89.05. Harafturat skal havast í huga, at í summum londum eru t.d. arbeiðskeyparaavgjöld. Eitt nú í Noreg. Totala tímaløn-

in í 1986 var í Danmark 97.54 kr. Í Noreg 125.67. Og í Svøríki 111.61 kr. So sum heild er neyvnan talan um tann stóra munin, tá tað snýr seg um grannalond okkara.

Umfraamt hesar nevndu viðmerkingar hevur ein partur av andstöðuni — serliga Dagblaðið — ferð eftir ferð funnist at teimum høgu tímalønunum, »sum vinnulivið má knógva undir«. Sagt verður, at lönarkrivið varð so stórt seinast og næstseinast, tí landsstýrissamgongan hevði »dikt fólk undir í avgjöldum«.

Gloymt verður, at undir seinasta landsstýri minkaði reallønin við meira enn 20 prosentum. Tí var sjálvandi eisini talan um stórra lönarkrøv. Og skuldi tað almenna ikki verða fullkomiliga drenað fyri fólk, var neyðugt við lönarvækstri bæði til starvsfólk og skúlafólk. Og tí kemur ein lönarvækstur sjálvandi eisini in raka aðrar bólkur.

Øll vóru greið yvir, at neyðugt var at tálma nýtsluni, og landsstýris-

samgongan samtykti nakrar inntøkulógir, sum nú siggjast aftur í t.d. Oljuggrunninum — ein grunnur, sum nú lænir pening til íðnaðargrunnin, Menningargrunnin og Húsálansgrunnin. Og nú eisini í samband við øktan stuðul til høvuðsvinnuna.

Men tað lögna er, at tá talað verður um útreiðslustøðið, ella tær stóru lönarútreiðslurnar, verður bara tosað um lönarútreiðslurnar hjá vanligum arbeiðarum — tímalønunum — og kanska eisini almennum starvsfólkum. Og øllum kunnugt liggja hesir báðir høvuðsbólkur lægstir, tá talan er um lønir. Óneyðugt er at viðmerkja, at neyvnan nakar lönarbólkur í Norður-europa hevur so óstöðugt arbeiði og tí ótrygg lönarviðurskipti sum júst tey, ið starvast í høvuðsvinnu okkara.

Hinvegin verður ongantið tosað um útreiðslustøðið — ella lönarlagið — í privatu tænastruvinnuni, sum sjálvandi hevur eina stóra ávirkan á alt lönarlagið annars. Bæði

beinleiðis og óbeinleiðis út frá tí sannroynd, at fær ein bólkur meira, so skal ein annar bólkur hava eins nógv.

Siga vit, at tey, sum starvast í høvuðsvinnuni eru á tí lönarstöði, sum er hóskiligt fyri føroyska samfelagið, so liggur lönarlagið í privatu tænastruvinnuni hálvaðu, tvær og triggjar ferðir so høgt sum tað av røttum átti at verið. Men tað er litið at gera við henda spurningin, tí stórir eftirspurningur er á fólk, vinnan setir sjálv lønir eftir tí, sum hon heldur vera neyðugt, og kostnaðurin fyri tænastruna verður settur eftir tí.

Hesar trupulleikarnar hava ikki bara vit at dragast við. Teir eru eisini kendir í nøkrum av grannalondunum, hóast teir kanska ikki eru so eyðsýndir og røkka so langt niður í yrkisstiganum. Eisini í grannalondunum er tað almenna drenað fyri fólk á fleiri økjum, tí privatar fyrirkæpa tey fyri eina nógv hægri løn.

Tað er lögdi, at hesin spurningurin ongantið verður tikin fram, tá tosað og skrivað verður um útreiðslustøðið. Henda gongdin er alt annað enn gagnlig fyri samfelagið. Hon økir útreiðslurnar hjá okkum øllum. Eisini skapar

hon eina misnøgd, sum vit siggja í tí at fólk rýma frá t.d. tí almenna, sum so ofta skal gjalda privatum tænastrufyrirkæpum fyri somu tænastru, men fyri ein hægri pris. Eisini sæst tað í øktum lönarkrøvum og í tí at fólk rýma av skipum og úr høvuðsvinnuni. Ein óheppin gongd, sum átti at fingið eina álvarsliga umrøðu.

Lønudviklingen for arbejdere i forskellige lande 1981-1986

Totala lønomkostninger i øre pr. time for industriarbejdere

	Danmark	Norge	Sverige	Finland	Vest-tyskland	England	Frankrig	Holland	USA	Japan
1981	7095	8020	8540	5860	7770	5355	5975	7360	7685	4895
1982	7860	9240	8655	6795	8960	5855	6730	8685	9640	5270
1983	8530	9830	8910	7015	9795	6075	7135	9210	11035	6215
1984	8948	10844	9767	8151	10191	6442	7602	9383	13039	7343
1985 1)	9293	11391	10459	8837	10543	6951	8021	9696	13871	7799
1986 2)	9754	12567	11161			7463	8309	9858	14189	7986

1) Foreløbige tal.

2) Skøn.